

INTEGRATIONSYDELSE ØGER TILSKYNDELSE TIL JOB – INDSLUSNINGSLØN VIL MANGEDOBLE JOBEFFEKT

Denne analyse omhandler regeringens forslag til en ny integrationsydelse, som skal erstatte kontanthjælpen for nytilkomne udlændinge og danskere, der ikke har opholdt sig i landet i mindst 7 ud af de sidste 8 år. Analysen tager udgangspunkt i CEPOS' beregninger på regeringens familietypermodel. Udover integrationsydelsen tager analysen højde for regeringens forslag om at genindføre optjeningsprincippet for flygtninges modtagelse af børnecheck og børnetilskud. Optjeningsprincippet indebærer, at en flygtning skal have opholdt sig i landet i 2 år, før hun kan få den fulde børnecheck/børnetilskud. Analysen viser, at de nye ydelser for udlændinge ligger væsentligt under niveauet for kontanthjælpen. F.eks. vil en enlig uden børn have et månedligt rådighedsbeløb på 2.300 kr. (efter husleje, varme, el mv.), mens rådighedsbeløbet for en enlig kontanthjælpsmodtager uden børn udgør 5.300 kr. For enlige med børn er rådighedsbeløbet også mindre sammenlignet med de nuværende kontanthjælpssatser, men forskellen er mindre end for enlige uden børn. For enlig med et barn er rådighedsbeløbet på 9.000 kr. på den nye ydelse (efter 2 år), mens rådighedsbeløbet i dag er 10.300 kr. CEPOS' beregninger på Danmarks Statistiks personregistre viser, at uligheden målt ved Gini-koefficienten skønnes at stige med ca. 0,03 pct.point som følge af de nye ydelser. Til sammenligning øgede Thornings reformer (2011-2015) Gini-koefficienten med 0,4 pct.point (mere end 10 gange så meget). Som følge af bedre incitament til at arbejde, øges beskæftigelsen med 400 personer. Budgetforbedringen udgør 400 mio. kr. Hvis man for alvor skal integrere flygtninge og andre ikke-vestlige indvandrere på det danske arbejdsmarked, kan det anbefales at indføre en indslusningsløn. Mange flygtninge er i dag reelt ekskluderet fra arbejdsmarkedet, fordi de ikke kan producere svarende til mindstelønnen på ca. 110 kr. i timen. Det skønnes, at beskæftigelsen øges med 7.000 personer på lang sigt ved at indføre en indslusningsløn på 70 kr. i timen¹.

Hvis en flygtning får tilkendt asyl, træffer Udlændingestyrelsen afgørelse om boligplacering i en kommune i Danmark. Herefter har personen adgang til de generelle sociale ydelser, dog således at Løkke-regeringens nye lavere integrationsydelse kommer til at erstatte kontanthjælpen.

I Tabel 1 er anvist rådighedsbeløbene for kontanthjælp, integrationsydelse mv. Rådighedsbeløbet dækker over kontanthjælp/integrationsydelse, børnecheck, børnetilskud og boligstøtte fratrukket skat, udgifter til bolig (husleje, varme, el mv.) og udgifter til daginstitution. Beregningerne er udført af CEPOS på regeringens familietypermodel.

Tabel 1. Rådighedsbeløb efter boligudgifter og børnepasning for forskellige familietyper					
	Integrationsydelse, efter 6 mdr.	Integrationsydelse, efter 2 år	Kontanthjælp	Job til 70 kr. pr. time	Implicit rådighedsbeløb ved fattigdomsgrænse
Enlig uden børn	2.336	2.336	5.311	4.834	5.187
Enlig med 1 barn	6.461	8.984	10.347	8.429	8.226
Enlig med 2 børn	6.922	11.439	13.136	10.884	11.130
Enlig med 3 børn	7.563	14.492	17.104	13.937	13.929
Ægtepar uden børn	5.020	5.020	11.025	10.955	7.561
Ægtepar med 1 barn	8.648	9.528	14.161	11.556	10.116
Ægtepar med 2 børn	8.939	10.511	15.087	12.437	12.562
Ægtepar med 3 børn	8.782	11.465	16.940	13.709	15.057

Kilde: CEPOS beregninger på Regeringens Familietypermodel.

Anm: Der er ikke indregnet tillægget på 1.500 kr. om måneden, som kan opnås sfa. bestået prøve i dansk 2.

Det bemærkes, at børnecheck og børnetilskud fremover vil blive tildelt efter et optjeningsprincip. Efter ½ år kan man få 25 pct. af den fulde børnecheck og børnetilskud. Det vokser med 25 pct.point hvert halve år, så man har fuld ydelse efter 2 år.

¹ Se CEPOS notat "7.000 ikke-vestlige indvandrere i job ved at indføre en indslusningsløn på 70 kr. i timen".

I tabellen er det med rødt angivet, når en families disponible indkomst ligger under Thorning-regeringens fattigdomsgrænse² (ca. 107.000 kr. om året). Det fremgår, at alle familietyper ligger under fattigdomsgrænsen efter 6 måneders ophold. Efter to års ophold - hvor man har optjent fuld børnecheck - vil enlige med børn komme over fattigdomsgrænsen, mens de øvrige familietyper (enlige uden børn og ægtepar med og uden børn) stadig ligger under fattigdomsgrænsen. Den nye integrationsydelse skønnes at øge Gini-koefficienten med ca. 0,03 pct.point. Til sammenligning øgede Thornings reformer (2011-2015) Gini-koefficienten med 0,4 pct.point.

Enlige med 2 års ophold

Det fremgår, at den nye integrationsydelse er betydeligt lavere end kontanthjælpen. Således har enlig uden børn på kontanthjælp 5.300 kr. til rådighed, mens det tilsvarende beløb på integrationsydelse er 2.300 kr. For enlige med 1 eller 2 børn er rådighedsbeløbet for en person på integrationsydelse efter 2 år ca. 1.500 kr. mindre end for en kontanthjælpsmodtager.

Enlige med ½ års ophold

Ser man på en enlig uden børn (der har været i landet ½ år), får vedkommende et rådighedsbeløb på 2.300 kr. For enlige med 1 barn (efter ½ år) er rådighedsbeløbet for en person på integrationsydelse ca. 4.000 kr. mindre end for en kontanthjælpsmodtager. For enlige med 2 børn (efter ½ år) er rådighedsbeløbet for en person på integrationsydelse ca. 6.000 kr. mindre end for en kontanthjælpsmodtager.

Det fremgår også, at såfremt man skulle indføre en indslusningsløn for ikke-vestlige udlændinge startende på 70 kr. i timen, vil der være en pæn gevinst ved at tage et sådant job, lige når man kommer til landet. Efter 2 år er det ideen, at indslusningslønnen skal være steget til f.eks. 90-110 kr. eller mere. Stigningen sker i takt med bedre sprogkunderskaber og øget produktivitet - se afsnit nedenfor.

Beskæftigelseseffekt på 400 personer - indslusningsløn vil øge effekt

Den lavere ydelse skønnes af regeringens økonomer at øge beskæftigelsen med 400 personer, fordi det bliver mere attraktivt at tage et job. Hvis man for alvor skal integrere flygtninge og andre ikke-vestlige indvandrere på det danske arbejdsmarked, bør man indføre en indslusningsløn. Mange flygtninge er i dag reelt ekskluderet fra arbejdsmarkedet, fordi de ikke kan producere svarende til mindstelønnen på ca. 110 kr. i timen. Det kan skyldes begrænsede sprogkunderskaber, beskeden erhvervs erfaring mv., når de kommer til landet. Med den nuværende relativt høje mindsteløn har de svært ved at få job og få fodfæste på arbejdsmarkedet. Hvis man kun kan producere for 70 kr. i timen, er det svært at finde en arbejdsgiver, der vil betale 110 kr. i timen. Derfor kan det anbefales at etablere en indslusningsløn, hvor man kan få lov til at starte på 70 kr. i timen, og hvor målet er, at man i løbet af få år arbejder sig op på ca. 110 kr. i timen svarende til den nuværende reelle mindsteløn. Ideen er, at flygtninge på indslusningsløn gradvist stiger i løn i takt med, at de bliver mere produktive, således at de i løbet af en kortere årrække

Boks 1. Udlændinges integration på arbejdsmarkedet i Danmark og andre lande

Internationalt set klarer Danmark sig relativt dårligt i forhold til at få indvandrere i arbejde. I Danmark er beskæftigelsesgraden (den andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder der er i job) for indvandrere 13,1 pct. point mindre end for indfødte danskere. Det er det 3. største beskæftigelsesgab i OECD.

Beskæftigelsesgab (indfødte - udlændinge), OECD-lande, 2012

	pct.point
1 SWE	13,4
2 NLD	13,3
3 DNK	13,1
4 BEL	11,8
5 FRA	7,5
6 AUT	7,1
7 DEU	6,4
8 FIN	5,8
9 NOR	5,6
10 CHE	4,8
11 ESP	4,4
12 GBR	4,1
13 AUS	3,8
14 CAN	2,7
15 TUR	2,5
16 NZL	2,1
17 GRC	1,5
18 ISL	0,8
19 EST	0,5
20 SVN	0,2
21 IRL	0,1
22 CZE	-0,8
23 USA	-2,1
24 POL	-2,2
25 ITA	-3,8
26 SVK	-4
27 PRT	-5,3
28 HUN	-9,5
29 LUX	-10,6

Anm: Andel af personer i den erhvervsaktive alder, som er i job.

Forskel mellem indfødte og udlændinge.

Kilde: OECD Economic Survey Denmark 2013

² Det skal bemærkes, at Thornings fattigdomsgrænse forudsætter, at man ligger under fattigdomsgrænsen i mere end 3 år, før man kan betegnes som relativt fattig. Desuden må man ikke være studerende, og man må ikke have en formue.

kan deltage på det ordinære arbejdsmarked, hvor mindstelønnen er ca. 110 kr. i timen. CEPOS' beregninger på baggrund af Rockwool Fondens data viser, at beskæftigelsen øges med 7.000 personer på lang sigt ved at indføre en indslusningsløn.

Appendiks

Når en flygtning kommer til Danmark, bliver vedkommende anbragt på et asylcenter, indtil asylansøgningen er færdigbehandlet. I denne periode modtager asylansøgeren en række ydelser, herunder en tøjpakke, hygiejnepakke, babytøjpakke, børnepakke + beskedne kontantbeløb. F.eks. får en enlig voksen uden børn 756,56 kr. hver 14. dag (på et asylcenter uden bespisning), mens en familie med to voksne og to børn får 3.216,36 kr. hver 14. dag.³

Dette er før asylansøgeren får tilkendt asyl. Nedenfor er angivet en oversigt over tøjpakker mv.

Ydelser i asylansøgningsperioden

Ved ankomsten til asylcentret modtager flygtningen udover fri bolig en række naturalieydelser⁴.

- Tøjpakke: 1.646,88 kr.
- Hygiejnepakke: 132,75 kr.
- Babytøjpakke: 3.293,77 kr.
- Børnetøjpakke pr. barn: 774,11 kr. (ny pakke hver 6. måned)
- Børnepakke takst: 147,94 kr. (ny pakke hver 14. dag)

Derudover får vedkommende en række kontantydelse⁵.

- En grundydelse: 54,04 kr. pr. dag (42,79 kr. hvis ægtefællen også er i asylcentret).
- En eventuel tillægsydelse⁶: 31,54 kr. pr. dag
- Et forsørgertillæg for et eventuelt 1. og 2. barn: 85,57 kr. pr. dag
- Et reduceret forsørgertillæg for et eventuelt 3. og 4. barn: 45,05 kr. pr. dag.

Asylansøgere kan efter ansøgning tage lønnet arbejde (forudsat at de får tilladelse af Udlændingestyrelsen). Lønindtægten beskattes med 8 pct. arbejdsmarkedsbidrag og 30 pct. indkomstskat. For den resterende del modregnes der krone-for-krone i de kontante ydelser.

Ydelser efter tildeling af asyl

Hvis en asylansøger får asyl, træffer Udlændingestyrelsen afgørelse om boligplacering i en kommune i Danmark. Herefter har personen adgang til de generelle sociale ydelser, dog således at integrationsydelsen erstatter kontanthjælpen.

Integrationsydelsen er for personer, som tager lovligt ophold i Danmark og opnår fast bopæl uden for asylcentret efter lovens ikrafttræden. Personer, der har haft ophold i landet i mindst 7 ud af de sidste 8 år, har ret til kontant- eller uddannelseshjælp efter de almindelige satser.

Satser

Integrationsydelsen er på SU-niveau og er dermed noget mindre end den almindelige kontanthjælp.

³ Jf. https://www.nyidanmark.dk/da-dk/Ophold/asyl/asylansoegernes_vilkaar/kontante_ydelser.htm

⁴ Beløbene er hentet fra https://www.nyidanmark.dk/da-dk/Ophold/asyl/asylansoegernes_vilkaar/kontante_ydelser.htm

⁵ I perioden inden, at det er besluttet at behandle asylansøgningen i Danmark er beløbene noget mindre. Såfremt asylansøgeren bor på et asylcenter med vederlagsfri madordning er beløbene ligeledes mindre.

⁶ Tillægsydelsen udbetales såfremt asylansøgeren opfylder sine forpligtelser, mht. deltagelse i kurser mv.

Tabel 1
Månedlige satser for familietyper, 2015-pl.

	Integrationsydelse	Fuld kontanthjælp
Hjemmeboende under 30 år uden børn	2.562	3.374
Enlig uden børn	5.945	10.849
Gifte/samboende uden børn	11.890 (5.945*2)	21.698 (10.849*2)
Enlig med barn/børn	11.888	14.416
Par med barn/børn	16.638 (8.319*2)	28.832 (14.416 *2)

Kilde: Beskæftigelsesministeriet.

Andre ydelser

Modtagere af integrationsydelse kan på lige fod med andre modtage en række supplerende ydelser, herunder børne- og ungeydelse, børnetilskud, boligsikring, hjælp til enkeltudgifter og særlig støtte efter §34 i lov om aktiv social politik.

Med hensyn til børnetilskud og børne- og ungeydelsen bliver flygtninge nu underlagt optjeningskravet. For at få det fulde beløb kræves 2 års ophold eller arbejde i Rigsfællesskabet inden for de seneste 10 år. Retten til fuld ydelse optjenes gradvist, så der efter 6 måneders bopæl eller arbejde er ret til 25 pct. af ydelsen. Efter 1 år er der ret til 50 pct., efter 1½ år 75 pct. og efter 2 år 100 pct.

Den særlige støtte til store boligudgifter er begrænset af, at der kun kan ydes særlig støtte i et omfang der gør, at den samlede hjælp ikke overstiger 70 pct. af udbetalingen fra maksimale dagpenge.